

**Procedura reagowania w przypadkach kryzysu związanego z zagrożeniem
życia- ryzyko zachowań samobójczych/próby samobójcze/samobójstwo ucznia
w Szkole Podstawowej nr 58 z Oddziałami Integracyjnymi
w Katowicach**

Każdy pracownik Szkoły ma obowiązek zareagowania na jakikolwiek sygnał o ryzyku zachowania autodestrukcyjnego u ucznia. W przypadku zaobserwowania lub powzięcia informacji, że uczeń planuje podjąć lub podjął próbę samobójczą każdy pracownik powinien niezwłocznie poinformować o tym dyrektora szkoły.

A. Postępowanie w przypadku stwierdzenia występowania u ucznia czynników wskazujących na ryzyko zachowań samobójczych.

Nigdy nie należy lekceważyć żadnych sygnałów, świadczących o chęci popełnienia samobójstwa.

1. O wysokim ryzyku zachowań samobójczych świadczyć może wystąpienie przynajmniej jednego z poniższych czynników:
 - a. mówienie (lub wyrażanie w inny sposób: strój, ekspresja muzyczna, plastyczna) o poczuciu beznadziejności, bezradności, braku nadziei,
 - b. mówienie wprost lub pośrednio o samobójstwie, pisanie listów pożegnalnych lub testamentu,
 - c. pozbywanie się osobistych i cennych dla ucznia przedmiotów,
 - d. unikanie kontaktów, również z bliskimi kolegami, izolacja, zamykanie się w sobie,
 - e. zaniechanie zajęć, które dotychczas sprawiały uczniowi przyjemność,
 - f. używanie wyrażen, które mówią o jakimś krańcowym momencie w czasie, wiążą się z końcem, zaprzestaniem, odejściem itp.
 - g. przejawianie dużych zmian charakteru, nastroju, występowanie nietypowych zachowań,
 - h. zaprzestanie dbałości o wygląd i higienę osobistą lub zmiana innych nawyków zachowania,
 - i. kłopoty ze snem, bezsenność, brak apetytu,
 - j. podejmowanie w przeszłości prób samobójczych,
 - k. przejawianie innych zachowań ryzykownych: okaleczanie się, spożywanie alkoholu, zażywanie narkotyków itp.
 - l. doświadczenie w ostatnim czasie jakiejś traumy, sytuacji stresowej, np. straty ważnej relacji z kimś bliskim lub śmierci osoby bliskiej,
 - m. przejawianie zainteresowania tematyką śmierci, umierania, reinkarnacji, życia po śmierci itp.

- n. fascynacja znanymi osobami (np. gwiazdami popkultury), które popełniły samobójstwo.

(zał. 1)

2. Po zdiagnozowaniu sytuacji zagrożenia powołany zespół w składzie: dyrektor szkoły, psycholog/pedagog szkolny i wychowawca podejmuje odpowiednie działania interwencyjne:
 - ustalenie, które z przesłanek świadczących o skłonnościach autodestrukcyjnych występują u danego ucznia;
 - przeprowadzenie analizy sytuacji szkolnej i rodzinnej ucznia w celu wstępnego ustalenia przyczyn zaistniałej sytuacji;
 - kontakt z rodzicami ucznia w celu:
 - ustalenia przyczyn zmian w zachowaniu ucznia oraz przekazaniu informacji o obserwacjach szkoły i zagrożeniu;
 - ustalenia zasad wzajemnych kontaktów w okresie zagrożenia;
 - poinformowania o konieczności objęcia specjalistyczną opieką pozaszkolną (zał. 2).
3. Uczeń zostaje otoczony pomocą psychologiczno-pedagogiczną zgodnie z obowiązującą w szkole procedurą.

B. Postępowanie w przypadku powzięcia informacji, że uczeń zamierza popełnić samobójstwo (informacja od samego ucznia, kolegów, rodziny, osób postronnych).

1. Po otrzymaniu informacji zespół w składzie: dyrektor szkoły, psycholog/pedagog szkolny i wychowawca podejmuje odpowiednie działania interwencyjne:
 - Próba oceny realności zagrożenia (wywiad z osobą przekazującą informację oraz z samym uczniem).
 - Zapewnienie uczniowi bezpieczeństwa, próba przeprowadzenia go w bezpieczne, ustronne miejsce.
 - Poinformowanie o zaistniałej sytuacji i o zagrożeniu rodziców (zał. 2),
 - Ocena ryzyka dalszego zagrożenia (możliwe, że konieczna będzie hospitalizacja dziecka).
 - W razie konieczności wezwanie pomocy (112)- w czasie tej interwencji zadbać, by przebiegała ona spokojnie i dyskretnie (zał. 3).
 - Przekazanie dziecka pod opiekę rodziców lub jeżeli przyczyną zagrożenia jest sytuacja domowa ucznia (zwłaszcza związana z przemocą, alkoholem lub innymi dysfunkcjami) odpowiednim instytucjom (np. policji).
2. Uczeń zostaje otoczony pomocą psychologiczno-pedagogiczną zgodnie z obowiązującą w szkole procedurą.

C. Postępowanie w przypadku powzięcia informacji, że uczeń podjął próbę samobójczą.

1. Jeśli próba samobójcza miała miejsce w szkole

- Po powzięciu informacji dyrektor szkoły informuje psychologa/pedagoga szkolnego, wychowawcę i pielęgniarkę szkolną przekazanie informacji na numer alarmowy 112 oraz powiadomienie o tym fakcie rodzica/opiekuna prawnego.
- W czasie tej interwencji należy zadbać, by przebiegła ona spokojnie i dyskretnie.

Zespół w składzie dyrektor szkoły, psycholog/pedagog szkolny, wychowawca, pielęgniarka:

- dokonuje oceny sytuacji;
- obejmuje opieką ucznia i podejmuje próbę przeprowadzenia go w bezpieczne, ustronne miejsce;
- przeprowadza rozmowę wspierającą z uczniem i rodzicami.

2. Jeśli próba samobójcza ma miejsce w domu, a rodzic poinformował o zajściu szkołę Dyrektor:

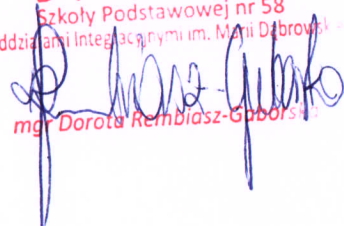
- zwołuje posiedzenie Zespołu Wychowawczego w celu zaplanowania wspólnych działań oraz obserwacji zachowania ucznia po jego powrocie do szkoły przez wszystkich nauczycieli.

Działania pokryzysowe:

1. Objęcie ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną zgodnie z obowiązującą w szkole procedurą.
2. Diagnoza ryzyka utrzymywania się zagrożenia ponowienia próby samobójczej.
3. Zaplanowanie dalszej strategii postępowania wspólnie ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznej, Ośrodka Interwencji Kryzysowej lub placówki zdrowia psychicznego.
4. Przekazanie rodzicom informacji dotyczących pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole i poza nią.
5. Podjęcie próby zmobilizowania rodziny, by udzieliła dziecku wsparcia i zapewniła bezpieczeństwo.

D. W przypadku śmierci ucznia

1. Poinformowanie organ prowadzącego i nadzorującego pracę szkoły o zaistniałej sytuacji,
2. Tragiczne wydarzenie powinno stać się przedmiotem dyskusji zarówno w grupie uczniów (klasie), jak i indywidualnie.
3. Młodzieży trzeba stworzyć możliwość rozmawiania na ten temat i możliwość podzielenia się swoim smutkiem, niepokojem, żalem po stracie.
4. Rozmawiając o samobójstwie, nie należy jednak dopuścić do gloryfikowania tego typu zachowań oraz do idealizacji osoby, która targnęła się na swoje życie. Rozmowa na temat samobójstwa powinna uwzględniać zagadnienie w szerszym kontekście zachowań autodestrukcyjnych, przyczyn ich powstawania oraz zdrowia psychicznego.
5. Nie należy organizować uroczystości o charakterze wspominkowym ani apeli szkolnych, na których informowano by o zdarzeniu, choć osoby chcące wziąć udział w uroczystościach pogrzebowych powinny mieć taką możliwość.
6. W okresie następującym po tragicznych wydarzeniach istotne jest wnikliwe monitorowanie stanu psychicznego uczniów ze szczególnym zwróceniem uwagi na możliwość wystąpienia wśród uczniów objawów stresu pourazowego.
7. Uczniowie powinni uzyskać informację o miejscach, w których uzyskają pomoc w sytuacji kryzysu, oraz numerach infolinii i telefonów zaufania

D Y R E K T O R
Szkoły Podstawowej nr 58
z Oddziałami Integracyjnymi im. Marii Dąbrowskiej

mgr Dorota Rembiesz-Gaborska

Wprowadzenie z samobójstwem dyrektorem nr 21/2017/2018
z dnia 20 lutego 2018.

ARKUSZ OCENY
występowania czynników wysokiego ryzyka

Lp.	Czynnik wysokiego ryzyka	TAK	NIE
1.	Czy uczeń mówi lub w inny sposób wyraża beznadziejność, bezradność?		
2.	Czy bezpośrednio lub pośrednio mówi o samobójstwie?		
3.	Czy w ostatnim czasie pozbywał się osobistych przedmiotów – przedtem dla niego ważnych?		
4.	Czy ostatnio zaczął izolować się, wycofywać z kontaktów, także z bliskimi kolegami?		
5.	Czy zaniechał zajęć, zabaw, dyscyplin sportu dotąd sprawiających mu przyjemność?		
6.	Czy napisał testament, list pożegnalny?		
7.	Czy używa wyrażen, które wskazują na jakiś moment w czasie, który wiąże się z końcem, zaprzestaniem, odejściem, inną sytuacją?		
8.	Czy przeszedł niedawno zdecydowaną zmianę charakteru, nastroju, zachowania?		
9.	Czy ostatnio zmienił swoje nawyki, np. przestał dbać o wygląd?		
10.	Czy ma problemy z jedzeniem, spaniem nieuzasadnione organicznie?		
11.	Czy podejmował wcześniej próby samobójcze?		
12.	Czy podejmuje jakieś szczególnie ryzykowne zachowania?		
13.	Czy doświadczył niedawno straty, traumy?		
14.	Czy daje wyraz swemu zainteresowaniu tematyką śmierci, umierania, życia po śmierci?		

15.	Czy fascynuje się postaciami kultury, innymi znanymi osobami, które zginęły samobójczo?		
16.	Czy spożywa alkohol, czy używa narkotyków?		

Pisemne potwierdzenie przekazania rodzicom informacji o zagrożeniu suicydalnym

Potwierdzamy, że zostaliśmy powiadomieni o zagrożeniu podjęcia próby samobójczej/podjęciu próby samobójczej przez nasze dziecko..... oraz konieczności niezwłocznej/szybkiej konsultacji specjalistycznej (psychologicznej, psychiatrycznej). Zostały nam przekazane numery tel. i adresy placówek gdzie możemy uzyskać pomoc. Zobowiązujemy się do dostarczenia informacji zwrotnej po konsultacji specjalistycznej w celu zorganizowania opieki i pomocy na terenie szkoły.

Miejscowość i data

Podpisy rodziców

.....

.....

Komunikat do dyspozytorni pogotowia ratunkowego – przykład

Stwierdziliśmy bezpośrednie zagrożenia życia naszego ucznia (...) poprzez duże ryzyko podjęcia próby samobójczej. Dlatego konieczne jest niezwłoczne przewiezienie go na konsultację psychiatryczną. Prosimy o szybką interwencję w celu zabezpieczenia życia dziecka.

Postępowanie w przypadku konieczności hospitalizacji psychiatrycznej, regulacje prawne.

Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19.08.1994 (Dz. U 1994 nr 111, poz. 553)

Zgodnie z art. 21 ustawy osoba, której zachowanie wskazuje na to, że z powodu zaburzeń psychicznych może zagrażać bezpośrednio własnemu życiu lub zdrowiu innych osób, bądź nie jest zdolna do zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, może być poddana badaniu psychiatrycznemu również bez jej zgody, a osoba małoletnia także bez zgody jej przedstawiciela ustawowego.

- Zapis ustawy jest pomocny szkole, kiedy zostało potwierdzone ryzyko nagle lub krótkoterminowe, a mimo tego rodzice nie wyrażają zgody na konsultację psychiatryczną lub nie widzą konieczności. Szkoła zyskuje możliwość podjęcia koniecznych interwencji, nawet bez zgody rodziców
- W sformułowaniu komunikatu do dyspozytorni pogotowia ratunkowego